

Råde
kommune

rade.kommune.no

Foto: René Rafshol

Økonomiplan og handlingsprogram 2022-25 Årsbudsjett 2022

Kommunedirektørens forslag

Økonomiplan og handlingsprogram 2022-25

Innhold

Kommunedirektørens innledning.....	5
Økonomiske rammebetingelser.....	7
1. Økonomiplan 2022-25 for Råde kommune.	7
2. Rammebetingelser for økonomiplan 2022-25	7
3. Vi i Råde	13
4. Råde 2025.....	14
5. Bærekraftvurdering	17
6. Mottatte søknader.....	18
7. Årsbudsjett 2022. Talldelen	19
8. Investeringer 2022-25.....	21
Handlingsprogrammet 2022-25	23
Kommuneplan - Satsingsområder 2022-25	24
LEVE HELE LIVET I RÅDE	24
ATTRAKTIVE RÅDE.....	25
GRØNNE RÅDE	26
Tjenesteområde Oppvekst og levekår.....	27
Tjenesteområde helse, omsorg og rehabilitering	29
Tjenesteområde Miljø, plan, teknikk og eiendom.....	31
Kommunedirektør m/staber	33
Betalingssatser	34
Økonomiske oversikter.....	35

Kommunedirektørens innledning

Råde kommune er stolt av å kunne levere gode tjenester til kommunens innbyggere hver dag.

Kommunes verdigrunnlag, med verdiene raushet, glede og respekt skal ligge til grunn for alt vi gjør.

Dette bygger på en grunnleggende tro om at samarbeid, likeverd og eierskap skal være førende for hvordan vi løser og utvikler våre oppgaver i felleskap med kommunes innbyggere.

For å kunne opprettholde det gode tjenestenivået også i årene som kommer, må tjenesteomfang, kapasitet og kvalitet vurderes kontinuerlig. Det krever omfattende omstilling av tjenesteproduksjonen, og vi må tørre å utfordre det kjente og utforske det ukjente.

For å lykkes i dette arbeidet jobber vi med implementering av «**Vi i Råde**»; som er vårt holdnings- og verdiskapende arbeid for å fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Arbeidet gir oss et felles grunnlag for nye måter å tenke kommunale tjenester på - sammen med innbyggerne. Dette er et strategisk valg for å sikre at Råde er i stand til å møte fremtidens utfordringer. Et av tiltakene som er i gang er å øke kompetanse til alle ledere og ressurspersoner for å ha kunnskap til å kunne identifisere, forstå og håndtere prosesser som skjer i endringsarbeid.

Dette vil medføre en annen måte å arbeide på i alle kommunens tjenester, og særlig innen helse- og omsorgssektoren hvor vi i mye større grad enn før må sette innbyggere i stand til å klare seg selv, også når helsen svekkes. Velferdsteknologi kan hjelpe oss med dette, men er bare en del av løsningen. Vi må jobbe sammen med innbyggerne om å finne fram til gode måter å ivareta deres behov, uten at omfanget av tjenester blir større enn kommunen kan bære. Dette søker vi blant annet å løse gjennom arbeidet med kvalitetsreformen "leve hele livet". Et av målene her er at alle tar ansvar for egen alderdom, og at Rådesamfunnet legges til rette for eldre som en ressurs.

Koronapandemien har tvunget oss til å tenke annerledes i måten vi arbeider og tilbyr tjenester på, i dette arbeidet ser vi «Vi i Råde» i praksis. Kommunen har fått nye oppgaver i forbindelse med koronaepidemien og har måttet etablere systemer for å fortsatt kunne ivareta tjenestetilbudet i en andreledes hverdag. Dette vil fortsatt gjelde i året som kommer.

Det har vært en omfattende vekst av kommunens utgifter de senere årene, blant annet til helse og omsorgstjenester og barnevern. Det er flere og sammensatte grunner til at behovene øker på disse områdene. Grunnene kartlegges og analyseres slik at vi evner å iverksette tiltak som imøtegår utviklingen i størst mulig grad. I dette arbeidet gjøres det også vurderinger mot andre sammenlignbare kommuner, for å kunne synliggjøre hvor vi har våre effektiviseringsmuligheter.

Barnevernsreformen innføres 1.januar 2022 og vil skape utfordringer for kommunes tjenester da den er underfinansiert i planperioden. Reformen gir både nye oppgaver til kommunen og høyere egenandeler på barnevernstiltak. Reformen berører hele oppvekstfeltet, og krever et utstrakt samarbeid på tvers av systemer og nivåer.

Antall barn i barnehagealder vil i planperioden reduseres samtidig som vi får økt antall barnehageplasser hos en av våre private barnehager i Saltnes, våren 2022. Vi vil i planperioden ta utgangspunkt i den vedtatte barnehageplanen for 2021-2024 og se på muligheten for å etablere en felles kommunal barnehage.

Kommunedirektørens budsjettforslag bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022. En betydelig investeringstakt, økt behov for kommunale tjenester og stramme økonomiske rammer er hensyntatt i kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2022-2025.

Statsbudsjettet gir ikke rom for økte tjenester og større investeringer. Med en deflator på 2,5% og en vekst i frie inntekter på 2,2% har vi en realnedgang i våre inntekter. En av årsakene er refusjon for

ressurskrevende tjenester, hvor innslagspunktet øker kr 50 000,- utover lønnsvekst. Norges Banks prognose for styringsrenten sier en økning fra juni 21 til desember 2025 på 1,7%. Dette sammen med store satsinger innenfor vann og avløp, hvor gebyrinntektene ikke kommer før 1-2 år etter at lånet er tatt opp, gjør at det ikke er rom for nye store investeringer i perioden. Dette gjelder blant annet Helsebygg.

Bemanning i boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne, planlagt i Parkveien, er lagt inn i driftsbudsjettet med forventet innflytting august 2023 og helårseffekt fra 2024.

Kommunedirektøren har gjennom utarbeidelsen av økonomiplanen jobbet for å skape en bærekraftig økonomi. Arbeidet har krevd effektivisering av kommunens drift for å komme i balanse. Men selv med trang økonomi og krevende effektiviseringer, inneholder planen viktige satsinger og styrkinger. Vi opprettholder satsingen på innovasjon, som handler om å ta i bruk nye løsninger, for å forbedre og effektivisere våre tjenester. Dette er viktig innenfor alle fagområder for å utvikle tjenestene i tråd med behov. Digitalisering åpner for nye innovative løsninger, f.eks. innenfor velferdsteknologi og innbyggerdialog.

Vi må legge til rette for at «Bygda mellom byene» blir enda mere attraktiv, slik at enda flere ønsker å flytte til Råde. Økte skatteinntekter, flere arbeidsplasser og gode oppvekstmuligheter er med på å trygge kommunens økonomi i fremtiden. Ikke minst er det viktig for å utvikle Rådesamfunnet og innbyggernes livskvalitet. Kommunens satsning på forebyggende arbeid bidrar til gode oppvekstvilkår og gjør Rådesamfunnet til et godt sted å bosette seg.

Fremtiden vi utfordre oss på mange måter både mht. tjenesteportefølje, kapasitet og økonomi. Dette krever at vi sammen gjør tydelige prioriteringer til det beste for Rådesamfunnet. Snakker vi sammen, skaper vi sammen.

Økonomiske rammebetingelser

1. Økonomiplan 2022-25 for Råde kommune.

Det har vært gjennomført et dialogseminar med utvidet formannskap i 2021. Dialogseminaret går over to dager og har erstattet førstegangsbehandling av økonomiplan.

Til behandling i desember legger kommunedirektøren fram forslag til økonomiplan med endringer i:

- Planlagt utvikling av netto driftsresultat
- Planlagt utvikling av disposisjonsfondet.
- Planlagt utvikling av gjeldsgrad

2. Rammebetingelser for økonomiplan 2022-25

Kommunedirektøren legger følgende rammebetingelser til grunn:

Stabile rammebetingelser

Kommunedirektøren legger til grunn at staten ikke vil foreta vesentlige endringer i kommunenes økonomiske rammebetingelser i perioden frem til 31.12.2025.

Inntektssystemet

Regjeringen legger opp til følgende vekst i frie inntekter for 2022 for landet:

Vekst i frie inntekter	1 600 000 000
Merkostnad Demografi	- 600 000 000
Merkostnad pensjon	- 360 000 000
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter *	- 175 000 000
Økt handlingsrom	465 000 000

Økt handlingsrom for Råde kommune blir ca. kr 670 000,-.

Regjeringen har tidligere år i sitt budsjettforslag lagt til grunn at kommunenes handlingsrom kan økes ved effektiv ressursbruk i kommunesektoren. De la inn et forventet effektiviseringskrav på 0,5%.

Dette kravet ligger ikke inne i 2022, men kommunedirektøren har likevel holdt på dette effektiviseringsprinsippet i tildeling av virksomhetenes rammer.

* Satsinger innenfor veksten i frie inntekter:

Regjeringen har lagt føringer på 175 mill. av økningen i frie inntekter. Dette betyr følgende for Råde kommune:

- Tiltak for barn og unges psykiske helse, herunder psykisk helse i videregående skole og lavterskeltilbud i kommunen, kr 111 000,-
- Legge til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanning, kr 136 000,-

Innslagspunktet for beregning av refusjoner for ressurskrevende tjenester justeres for lønnsvekst og økes i tillegg med 50 000,- og innslagspunktet er nå kr 1 520 000,-. Dette utgjør en mindreinntekt for Råde kommune på ca. kr 450 000,- for 2022.

Regjeringens satsinger/tilpasninger er tilpasset i kommunedirektørens forslag til budsjett.

Innenfor den samlede veksten i frie inntekter gis det ikke noe handlingsrom til å utvide tjenestenivå uten å gjøre nødvendige omprioriteringer for kommunen som helhet.

Kommunedirektøren legger til grunn at inntektssystemet vil være stabilt i kommende fireårsperiode.

Frie inntekter

Råde kommune får i 2022 kr 463 460 000 i form av skatt og rammetilskudd Dette er en vekst fra RNB 2021 på 2,2%, tilsvarende kr 10,1 mill.

Kommunedirektøren har i økonomiplan 2022-25 videreført befolkningsvekstbasert anslag for frie inntekter. Dette betyr at kommunedirektøren i sitt forslag har lagt inn en forventet befolkningsvekst og en forventet skattevekst i planperioden. Dette er omtalt nærmere under «Befolkningsvekst» nedenfor.

Lønns- og prisvekst er det tatt hensyn til i økonomiplan perioden. Kommunedirektøren har lagt inn en lønns- og prisvekst på inntekter på 2,5%, og på utgiftssiden har kommunedirektøren lagt inn 2,0% vekst. Dette for å videreføre regjeringens tidligere krav om 0,5% effektivisering av ressursbruken.

Renter

Norges bank har endret styringsrenten med +0,25% i 2. tertial 2021, styringsrenten er nå 0,25%.

I Pengepolitisk rapport september 2021 fra Norges Bank skriver de:

«På komitémøtet 22. september ble styringsrenten hevet fra null til 0,25 prosent. Videre ser komiteen for seg at styringsrenten mest sannsynlig skal settes videre opp i desember. I tråd med komiteens vurdering tilsier prognosen for styringsrenten at renten skal stige videre de neste årene. Mot slutten av 2024 anslås renten å være 1,7 prosent...».

Kommunedirektøren har lagt til grunn en svak renteøkning i perioden, hvor renten er 1,65% høyere enn dagens nivå i slutten av perioden.

Ved en eventuell renteøkning vil 1% renteøkning, med utgangspunkt i gjeld pr 31.12.21, utgjøre ca. kr 3,0 mill. pr. år i økte renteutgifter.

Med dagens vedtatte investeringstakt og prognostisert renteøkning, vil kommunens rente- og avdragsutgifter øke med henholdsvis kr 11,6 og 6,7 mill i perioden.

Finansforvaltningen

Råde kommune har pr dato ingen plassering i finansielle aktiva (aksjefond m.v.). Kommunen har i alle år hatt en lav risiko knyttet til finansforvaltningen. Sårbarheten ved svingninger i finansmarkedene vil være lav i kommende fireårsperiode.

Pensjonskostnader

Kommunedirektøren legger til grunn stabile pensjonskostnader i perioden 2022-25.

Lønns- og prisvekst

Lønns- og prisveksten er forventet å være 2,5% i 2022. Lønnsvekst inklusivt overheng og glidninger fra 2021 til 2022 er 3,2%, dette er hensyntatt i budsjettet. Kommunedirektøren legger til grunn at lønnveksten vil stabilisere seg og har lagt 2,7% til grunn for resten av planperioden.

Kommunedirektøren benytter, som tidligere år, statsbudsjettets anslag i sitt forslag til økonomiplan.

Befolkningsvekst

I sine anslag for frie inntekter i planperioden legger kommunedirektøren SSB sine befolkningsprognoser med noen lokale tilpasninger til grunn for perioden 2022-25. Dette gir en gjennomsnittlig befolkningsvekst for Råde kommune i perioden på 1,1%. Befolkningsveksten er vurdert til å bli noe høyere mot slutten av planperioden med grunnlag i økt boligutvikling.

Kommunen har lagt godt til rette for dette gjennom regulering av bolig- og næringsområder.

Sysselsetting

Sysselsettingen i Råde er nå tilbake til omtrent samme nivå som før pandemien, dvs. rundt 97 %. I løpet av 2021 har mange permitterte kommet tilbake i arbeid. Vi har også hatt en økt sysselsetting blant de uten arbeidsgivere. Mye av årsaken til dette, er at vi har jobbet tett sammen i Midt-Viken (Mosseregionen, Folloregionen og Indre Østfoldregionen) og har satt inne ekstra ressurser i arbeidet.

Under pandemien har det til tider vært utfordrende å holde kontakt med arbeidsgivere via digitale løsninger. Vi har nå gjenopptatt dialogen med næringslivet i form av bedriftsbesøk, og forventer at det gir flere muligheter for å få innbyggere i arbeid/arbeidstrening. Det gjøres også et omfattende arbeid med å gi helhetlig oppfølging til innvandrere og flyktninger. Det er i denne gruppen vi finner fleste langtidsledige, og dermed langtids sosialhjelpsmottakere. Det er viktig både for livskvaliteten til den enkelte og kommunes økonomi at flest mulig kommer i arbeid.

Tjenesteutvikling

Kommunedirektøren har vurdert utviklingen av eksisterende og nye tjenester ved utarbeidelse av økonomiplanen og tatt hensyn til følgende:

- Nye boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Økt trykk helse og omsorg, herunder fastlegeordningen
- Økt trykk innen psykisk helse- og rusfeltet
- Barnevernreformen
- Elever med særskilte utfordringer
- Integreringsplanen
- Eiendomsutvikling og boligforvaltning
- Økt kommunal egenandel knyttet til ressurskrevende brukere
- Planarbeid
- Klimabudsjett
- Digitalisering
- VA investeringer

Kommunedirektøren vil i planperioden vurdere ytterligere tjenesteutvikling, men disse er ikke innarbeidet i økonomiplanene. Kommunedirektøren vil komme tilbake med disse når de er utredet. Eksempel på slike utgifter er forvaltning, drift og vedlikehold som følge av eventuelle investeringer, som nytt helsebygg, langhus og boliger Øvre Langbråten.

Kommunen er i gang med arbeidet om å bygge boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Dette arbeidet har blitt forsinket blant annet på grunn av covid-19 og arbeidet med gang og sykkelvei.

Kommunen arbeider med å ha en stabil og forutsigbar fastlegeordning. Det har i 2021 vært utfordringer med å fylle en ledig fastlegehjemmel. Arbeidet med fastlegeordningen i Råde kommune vil videreføres i 2022.

Kommunen overtar oppgaver i forbindelse med barnevernreformen og rammetilskuddet tar delvis høyde for de utgifter vi har tidlig i planperioden. Med reformen følger overgangsordninger som gjør at kommunen får mindre inntekter fra 2024, noe som krever at vi må tenke annerledes om hvordan vi jobber i hele oppvekstfeltet fremover. Reformen er ytterligere omtalt under kommunalområde oppvekst og levekår.

Vi ser en utvikling særlig på barneskolene knyttet til elever som trenger bistand for å mestre skolehverdagen dette krever økt voksensenthet i oppfølgingen. Det er bevilget noe økte ressurser til å møte denne utfordringen.

I tråd med integreringsplanen vil det for 2022 satses på et arbeid med de minste barna. Arbeidet med minoritetsspråklige barn i både private og kommunale barnehager vil prioriteres.

Kontinuerlig forbedring- og effektiviseringsarbeid

Kommunedirektøren har tidligere utarbeidet effektiviseringstiltak som fortsatt vil kreve tett oppfølging i årene som kommer. Kommunedirektørens strategiske ledergruppe, som består av virksomhetsledere og kommunedirektørsteamet jobber kontinuerlig med å effektivisere og søke etter andre og nye måter å løse oppgavene våre på, for å tilpasse oss fremtidens utfordringer. Vi ser at tverrfaglig samhandling gir innbyggerne mer helhetlige tjenester.

Arbeidet med kontinuerlig forbedring handler i stor grad om å gjøre vurderinger knyttet til gjennomgang og behovsvurderinger av stillinger i forhold til oppgaveløsning, endring av tjenestenivå, økte inntekter og kjøp av tjenester, samt å nyttiggjøre oss digital samhandling og digitalisering av flest mulig arbeidsprosesser.

Planarbeid:

Den kommunale planstrategien for 2020-24 som ble vedtatt i fjor (KS 075/20), legger føringene for hvilke planer kommunedirektøren skal prioriteres i planperioden.

Kommunen jobber med mange viktige planer, noen av de mest sentrale planene som videreføres i 2022 er:

Kommuneplanen:

Kommuneplanens samfunnsdel med mål og strategier ble vedtatt i juni 2020. Arbeidet med arealdelen pågår, og planforslaget er lagt ut på høring i oktober 2021. Planarbeidet vil fortsette i 2022.

Områdereguleringsplan Karlshus:

Reguleringsplanforslag for Karlshus sentrum har ligget ute til 3. gangs høring sommer / høst 2021. Det tas sikte på å legge planforslaget frem for endelig behandling i løpet av 1.halvdel av 2022 med estetisk veileder. Gjennomføring av planforslaget vil kreve fremforhandling av utbyggingsavtaler, grunnerverv, forskuttering av kostnader for å gjennomføre utbygging av Nethusveien som en refusjonssak og å planlegge utbygging av offentlige fellestiltak.

Kulturminneplanen:

Arbeidet med kulturminneplanen ble nedprioritert under pandemien. Arbeidet i 2021 har i stor grad bestått i å gjøre seg kjent med historien, samle kunnskapsgrunnlag og vurdere kulturminner. Planen er i skriveprosess nå og det tas sikte på å legge planforslaget ut på høring og offentlig ettersyn i begynnelsen av 2022.

Planer som er planlagt å starte opp i 2022 er:

Plan for biologisk mangfold:

Tap av natur og arts mangfold er en like stor trussel mot menneskeheten som klimaendringer. Valgene vi tar i dag for naturen, får langsiktige konsekvenser. Råde er en mellomstor kommune, og de ubebygde områdene består hovedsakelig av verdifulle landbruksområder, skog med stort biologisk mangfold, kultur- og kystlandskap. De største utfordringene for bevaring av naturmangfoldet er nedbygging, forurensing og etablering av fremmede svartlistede arter. Det ble i 2005 vedtatt en todelt plan for biologisk mangfold i Moss, Rygge og Råde. Det foreslås å gjøre en revidering av denne planen. Alle kommunene vil nå utforme sin egen plan, men samarbeide om kunnskapsgrunnlag og utforming.

Helse og omsorgsplan:

Helse og omsorgsplan skulle vært rullert i 2021, men dette arbeidet har blitt forsinket på grunn av covid-19. Planen skal være en helhetlig utviklingsplan for hele helse- og omsorgstjenesten. Planen skal også knyttes til arbeidet med "Leve hele livet". Arbeidet med Helse og omsorgsplan vil ha oppstart våren 2022.

Oppvekstplan:

I henhold til planstrategien skal det startes opp et arbeid med en helhetlig oppvekstplan. Denne vil beskrive helhet, sammenheng og satsningsområder. Det tas sikte på å ferdigstille planen innen utgangen av 2022.

Tidlig innsats for barn og unge

Råde kommune har vedtatt å jobbe med «Bedre Tverrfaglig Innsats» (BTI) som grunnlag for å tidligst mulig avdekke og forebygge skjevutvikling for barn og ungdom. Samhandlingsmodellen innføres for alle som jobber med barn og unge i Råde, inkludert private barnehager. Arbeidet med digitale handlingsveiledere for samhandling skal være ferdigstilt i desember 2022. I perioden etter dette skal det implementeres ut til alle som jobber med barn og unge i Råde.

For å forebygge fravær i grunnskolen og drop-out fra videregående skole har vi etablert en prosjektstilling som ungdomslos i Råde kommune. Ungdomslosen skal være en pådriver for å etablere arbeidsmetoder som forhindrer skolefravær og skal jobbe tett med enkeltelever både på barne- og ungdomsskolen. Et viktig arbeid i dette er å bidra til å holde ungdom aktive sosialt, samt bidra til å etablere trygge og gode overganger i skoleløpet.

Digitalisering

Bredden av tjenester i kommunal sektor er stor, og digitalisering vil spille en rolle i samtlige av dem. Dette handler i stor grad om å forenkle og forbedre kommunens arbeidsprosesser, samt å utnytte alle funksjoner eksisterende program/systemer har. Dette er et langsiktig omstillingsarbeid som krever kompetanse innen både organisasjon og teknologi. Alt som kan løses bedre og mer effektivt digitalt, skal digitaliseres.

På sikt vil dette bety at vi gjennom automatisering/digitalisering må evne å omdisponere våre ressurser slik at vi også i fremtiden er i stand til å løse kommunens oppgaver. For å lykkes med digitaliseringsprosessene er det nødvendig å gi slipp på tradisjonelle måter for samhandling og oppgaveløsning der det finnes bedre og mer effektive måter å løse dette på, gjennom bruk av digital teknologi.

Gode og tilgjengelige digitale tjenester vil bidra til å styrke dialogen med innbyggere og næringsliv slik at vi får gode lokalsamfunn. Digitaliseringen skal gjøre det enkelt å være i dialog med kommunen når det passer best for innbyggeren, og innbygger og kommune skal ha aktiv digital samhandling for å finne gode løsninger på utfordringer og behov.

Råde kommune deltar i KS sitt digitaliseringsnettverk, DigiFin, og får igjennom dette kunnskap og tilgang til fremtidige løsninger.

Sammen med kommunene i SmartKom Østfold deltar Råde kommune i digitaliseringsprosjektet «DigiViken», som er et regionalt partnerskap, som skal løfte digitaliseringsarbeidet og gi kommunene gode løsninger for kommunale tjenesteytere og innbyggere.

I investeringsbudsjettet er det avsatt midler i 2022 til digitalisering/automatisering, digital byggesaksbehandling, digital innbyggerdialog, IKT-plan og oppvekst - og velferdsteknologi.

For at Råde kommune skal kunne legge til rette for å ta i bruk de digitale verktøy, krever det at det settes av midler til investering, opplæring og drift. Kommunedirektøren har lagt inn kr 1 250 000,- i driftsbudsjettet hvert år i planperioden, til arbeidet med digitalisering. Kommunedirektøren vil søke støtteordninger der det er mulig.

Klima- og miljøetsatsing

Råde kommune tar klimautfordringen på alvor og skal derfor være en foregangsbedrift i miljøvennlig offentlig administrasjon. Dette innebærer å ha et kontinuerlig klimafokus og velge de mest miljøvennlige løsningene. Noen ganger vil det være nødvendig å gjøre investeringer og endringer i utstyr og arbeidsprosesser.

Klima og miljø er godt forankret i kommuneplanens samfunnsdel. De tre satsningsområdene (Leve hele livet i Råde, Attraktive Råde, Grønne Råde) handler alle om hvordan vi vil at fremtiden i Råde skal bli. Grønne Råde (klima og miljø) setter viktige mål og strategier for klima, klimatilpasning og naturmangfold. Råde kommune har i tillegg vedtatt en klima- og energiplan som setter ambisiøse mål for Råde-samfunnet. For å oppnå målene utarbeider vi årlige klimabudsjett. Klimabudsjettet skal synliggjøre innsatsen som skal gjøres i perioden for at klimamålene skal nås, og er et viktig styringsverktøy i arbeidet med å oppnå utslippskutt. Klimabudsjettet gir oversikt over tiltak, tidsfrister, ansvarsfordeling, og hvilken betydning tiltaket vil ha for utslippene i kommunen. I tillegg har Råde kommune vedtatt å bli sertifisert som miljøfyrtårn. Gjennom miljøfyrtårnstiftelsen får virksomhetene i kommunen et konkret verktøy for å jobbe målrettet med å forbedre sine miljøprestasjoner innen områdene arbeidsmiljø, avfallhåndtering, energibruk, innkjøp og transport. Dette gir virksomhetene gode forutsetninger for å bidra ytterligere med å nå målene i den kommende klima- og energiplanen til Råde kommune.

Videre har Råde kommune vedtatt en tiltaksplan for å bli en plastfri kommune. Planen tar for seg et bredt spekter av kortsiktige og langsiktige tiltak som skal bidra til å redusere unødvendige plastartikler og stoppe tilførselen av plast til naturen.

Råde kommune vedtok «Anskaffelsesstrategi 2021-24» i mars 2021. Denne sier blant annet at «anskaffelser skal ha miljøfokus». Miljø og klima er et av områdene Råde kommune setter fokus på og hensyntar i sine anskaffelser ved å innrette anskaffelser slik at de bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning. Det ble i samme sak vedtatt at det skal utarbeides en grønn veileder i Råde kommune, denne legges frem til politisk behandling i desember.

Covid-19

Covid-19 har krevd store endringer i arbeidsform, ressursbruk og økonomi for kommune Norge. Kommunene har vært nødt til å finne andre måter å sikre forsvarlige og gode tjenester til våre innbyggere, både når det gjelder å ivareta nye oppgaver knyttet til Covid-19, men også for å ivareta løpende driftsoppgaver. I løpet av 2021 har man begynt å komme tilbake til en normal arbeidshverdag, men organisasjonen, spesielt helse- og omsorgstjenesten, er fortsatt preget av Covid-19.

Det ble inngått en samarbeidsavtale med Moss, Våler og Vestby om koronalegevakt og KAD (kommunale akutte døgnplasser) våren 2020. Dette samarbeidet fortsetter som beredskap i 2022. Det betyr at hvis det er behov for en oppskalering på grunn av smittesituasjon vil koronalegevakten raskt kunne gjenåpnes.

Råde kommune vil i 2022 arbeide for å implementere testing, smittesporing og fortsatt vaksineringsinn i drift. Det vil i tillegg legges beredskapsplaner for at kommunen kan håndtere store smitteutbrudd og massevaksineringsinn.

Det er ikke lagt inn budsjettmidler for utgifter til Covid-19 arbeidet, da staten, via statsbudsjettet og andre kunngjøringer, har gått ut med at kommunene skal få dekket disse utgiftene i sin helhet.

3. Vi i Råde

Vi i Råde er vårt holdnings- og verdiskapende arbeid som skal fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Kommunene skal søke nye løsninger på hvordan man planlegger, utarbeider og utfører kommunale tjenester. Arbeidet skal legge grunnen for ny måte å tenke kommunale tjenester på sammen med innbygger. Dette vil føre til nye arbeidsmetoder som igjen vil gi økt effektivitet og gir gevinster i form av tid, økt kvalitet og bærekraftig økonomi.

Tiden vi har lagt bak oss har vært preget av innovasjonsarbeid på flere plan, våre medarbeidere har måttet finne nye og andre arbeidsmetoder for å levere kommunale tjenester til innbyggerne. Dette gjelder særlig i forhold til digital samhandling på ulike plattformer, men også hvordan legge til rette for fellesskap på andre måter. Mange har erfart i denne perioden at man har stått overfor nye utfordringer man ikke har visst hvordan man skal løse, men i de aller fleste tilfeller har man funnet nye og gode løsninger på utfordringene. Den kompetansen og erfaringene vi har gjort oss, er viktig å ta med seg i det videre arbeidet med innovasjon og samskaping.

Fremover blir det viktig å ytterligere systematisere arbeidet med Vi i Råde, og bygge videre på erfaringen vi har gjort. Arbeidet med å implementere verdi og holdningsarbeidet er godt i gang i organisasjonen. Vi ønsker hele tiden og videreutvikle vår felles plattform i arbeidet slik at medarbeiderne får den samme informasjon og innsikt i holdnings- og verdiarbeidet Vi i Råde. Våre medarbeidere er de som i størst grad kjenner til områdets utviklingsbehov - og muligheter, og må kunne omsette det i handling for å skape endring.

Et annet fokusområde for Vi i Råde fremover er arbeidet med å få gode brobyggere og prosessledere til å drive det videre utviklingsarbeidet fremover. Lederutviklingsprogrammet ledelse av prosesser (LAP) er startet opp igjen for avdelingsledere og nøkkelpersonell i kommunen. Mange av deltakerne på LAP vil være ressurspersoner inn i arbeidet med Vi i Råde, da mye av dette vil være prosessorientert kulturarbeid.

Innovasjon

Vi i Råde handler i stor grad om å finne nye løsninger sammen på fremtidens utfordringer. For å skape en innovasjonskultur må vi ha et felles rammeverk i arbeidet.

Råde kommune har utarbeidet en innovasjonsstrategi, som gir oss dette grunnlaget. Vi ønsker å være fremoverlent og utvikle oss, og tenker at systematisk innovasjonsarbeid vil bidra til nye løsninger.

Det vi iverksetter skal være nytt-nyttig og nyttiggjort.

Råde kommune startet før pandemien et samarbeid med SmartKom Østfold kommunen Hvaler og Skiptvet om å utvikle et opplæringsprogram knyttet til innovasjon og utvikling for ledere og nøkkelpersoner i kommunene. Vi tror at medarbeidere som skal drive innovasjonsarbeid i virksomhetene fremover, trenger kjennskap til konkrete og praktiske verktøy og metoder de kan benytte i utviklingsarbeidet. Det å finne nye løsninger på ulike utfordringer vil i stor grad preges av idemyldring og mange ulike forslag på løsninger. Erfaring viser at alt innovasjonsarbeidet trenger prosessledelse og struktur for at ide skal omsettes i handling og at det skal gi en gevinst. Handlingsplanen med tiltak knyttet til innovasjonsstrategien må revideres etter pandemien, og vil være grunnlaget for det videre arbeidet med Vi i Råde og innovasjon i Råde kommune.

Råde kommune vil også i fremtiden være avhengig av å samarbeide med omkringliggende kommuner. SmartKom Østfold, som er et samarbeid mellom Aremark, Hvaler, Marker, Skiptvet, Våler, Rakkestad og Råde kommuner, er et eksempel på dette. Målet er at vårt samarbeid om

tjenesteutvikling og innovasjon, gir økt verdiskapning for innbyggere og næringsliv i deltakernes kommuner.

4. Råde 2025

Kommunedirektørens økonomiplan 2022-25 har som målsetting at Råde kommune skal ha følgende kjennetegn ved utgangen av 2025.

Driftsøkonomien er krevende, men under kontroll

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan viser en resultatutvikling i perioden 2022-25, hvor netto driftsresultat går fra -2,2 mill. kroner i 2022 til +6,5 mill. kroner i 2025.

Dette gir en økonomiplan i balanse. Den er svak, men øker disposisjonsfondet med 1,9 mill. kroner i planperioden. Disposisjonsfondet planlegges å være på 64,8 mill. kroner ved utgangen av 2025.

Med en slik økonomiplan er det viktig å ha fokus på digitalisering og effektivisering av eksisterende tjenester for å kunne omdisponere kommunens ressurser, tilpasset fremtidens tjenestebehov.

Kommunedirektøren har foreslått å «bruke» disposisjonsfondet for å stimulere til en jevn utvikling av kommunale gebyrer for vann og avløp.

Ser vi bort fra stimuleringen av gebyrene for vann og avløp hadde disposisjonsfondet økt med ytterligere kr 2,2 mill. og disposisjonsfondet ville vært kr. 67,0 mill. Dette omtales ytterligere under avsnittet «Utvikling av gebyrer for vann og avløp grunnet høy utbyggingstakt».

Lånegjelden er høy, men akseptabel

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan innebærer en økning av netto investeringsgjeld fra 399 mill. kroner pr. 01.01.22 til 459 mill. kroner pr. 31.12.25.

Eventuelle eksterne finansieringsbidrag til investeringer i perioden vil bidra til redusert investeringsgjeld og gjeldsgrad i 2025. Kommunedirektøren legger så langt til grunn ekstern finansiering med 76,9 mill. kroner til investeringer i perioden.

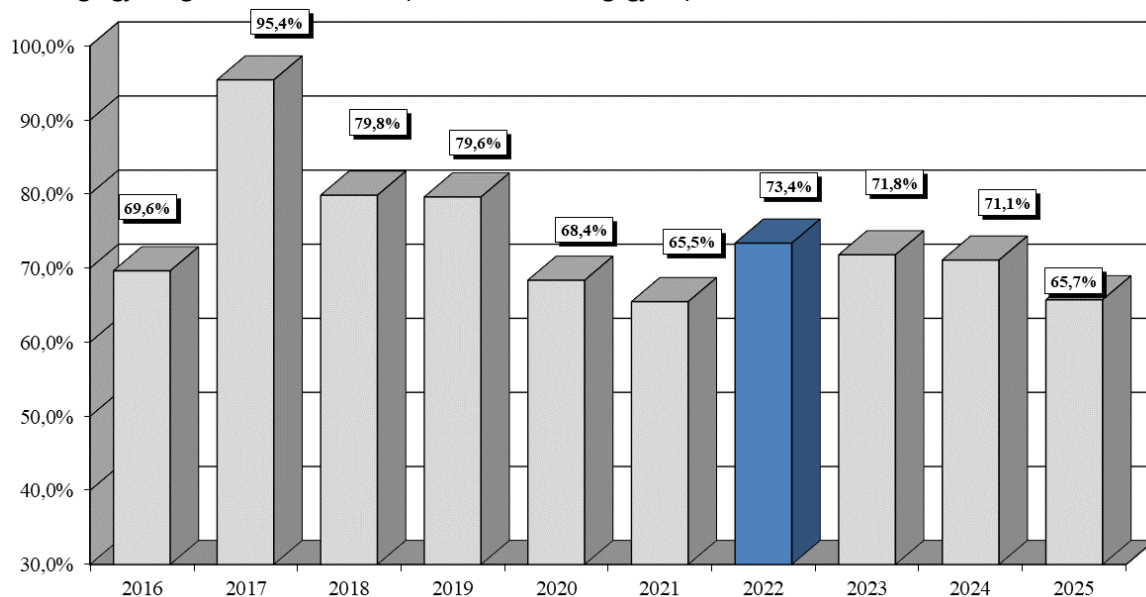
Dette gir en gjeldsgrad (netto investeringsgjeld) på 65,5% 01.01.22, og 65,7% 31.12.25. (Se investeringsplan og illustrasjon av utviklingen i gjeldsgraden nedenfor i saken.).

Økonomiplanen viser at en gjeldsgrad rundt 66% er det kommunens økonomi tåler for å oppretthold dagens drift- og inntektsnivå, samt å ta høyde for prognostisert renteutvikling, for å ivareta vedtaket om et netto driftsresultat på 1%.

Kommunedirektøren anser derfor at foreslått investeringsplan gir en akseptabel gjeldsgrad ved utgangen av perioden.

Utvikling i gjeldsgrad 2016 til 2025 (netto investeringsgjeld):

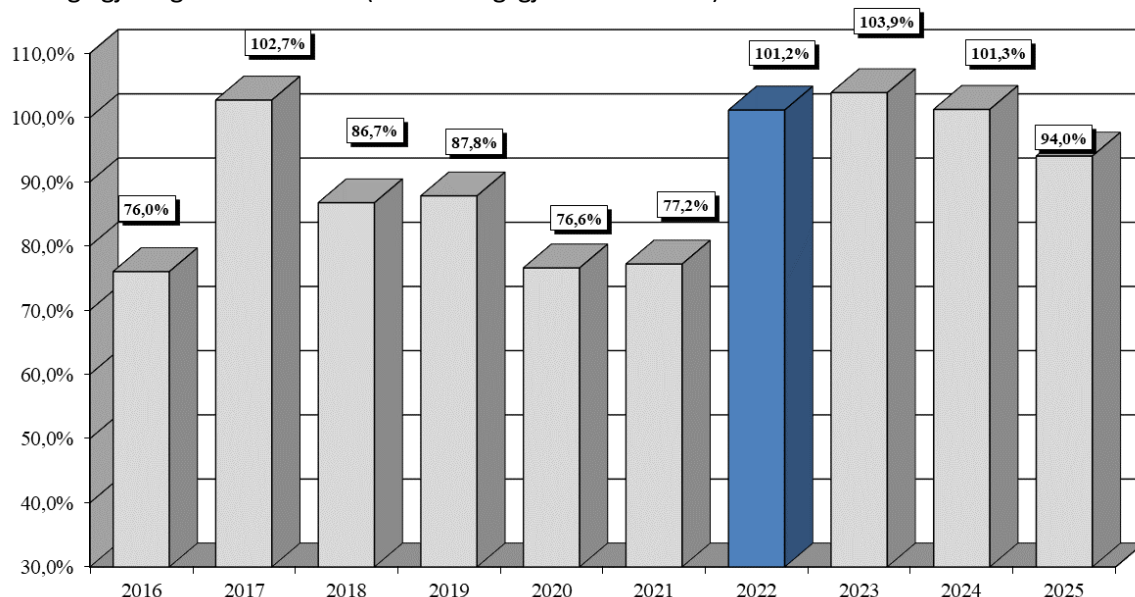

Investeringsgjeld i % av brutto driftsinntekter

(Netto investeringsgjeld = Langsiktig gjeld fratrasket startlån og investeringsgjeld til VA)

Det er i perioden lagt inn kr 144,6 mill. til investeringer i vann og avløp. I henhold til regler for selvkost og gebyrer på vann og avløp, begynner ikke kalkulatoriske renter og avskrivninger å løpe før prosjektet er ferdigstilt. Det betyr at fra lånet tas opp og frem til prosjektet er ferdig vil renter og avdrag belastes det ordinære driftsresultatet.

Utvikling i gjeldsgrad 2016-2025 (Investeringsgjeld inklusiv VA)

Utvikling lånegjeld:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Langsiktig gjeld	559,9	565,4	744,5	803,0	823,6	813,8
Hervav Husbanken - lån til videre utlån	86,5	94,8	111,3	127,5	143,1	158,3
Beregnet Investeringsgjeld til VA (selvkost)	50,8	71,4	174,0	208,6	202,8	197,1
Netto Investeringsgjeld	422,7	399,3	459,3	466,9	477,7	458,4

Eiendomsskatt på et moderat nivå

I Budsjettbehandlingen for 2020-23 vedtok kommunestyret å øke eiendomsskatten til 3,8 promille i hele økonomiplan perioden. Kommunedirektøren har innarbeidet dette i økonomiplanen, samt lagt opp til en økning av beregningsgrunnlaget med kontortakst på 10% for årene 2020, 2021 og 2022. Stortinget har vedtatt obligatorisk reduksjon av skattegrunnlaget for boliger og fritidseiendommer på 30%. Kommunestyret vedtok i 2020 at også næringseiendommer skal ha en reduksjon på 30% av skattegrunnlaget. Dette er innarbeidet i økonomiplan 2022-25. I statsbudsjettet for 2021 ble det vedtatt at maksimal promillesats fra og med 2021 går fra 5 til 4 promille.

Råde kommune vil i planperioden få en betydelig økning av boligmasse i Karlshus sentrum og Strømnesåsen. Kommunestyret vedtok i september at alle skatteobjekt skal retakseres med besiktigere i 2022. Kommunedirektøren har startet arbeidet med å forberede retakseringen og vil starte gjennomføringen i 1. halvår 2022. Etter retaksering vil kommunedirektøren korrigere promillen og eventuelt innføre et bunnfradrag for å oppretthold inntektsgrunnlaget på samme nivå som i vedtatt økonomiplan 2021-24, korrigert for nye skatteobjekter.

Virksomhetene er veldrevne

Råde kommunes virksomheter skal drives på en god måte, gode tjenester leveres til innbyggerne, og nøkternhet preger virksomhetenes økonomistyring. Kommunedirektøren vektlegger at brukerne skal skjermes mest mulig i det omstillingsarbeidet som blir iverksatt. Vi må til enhver tid kunne omdisponere våre ressurser for å imøtekomme fremtidens behov for tjenester.

Kommunen har en tilfredsstillende vannforsyning og et velfungerende avløpssystem

Ny hovedplan for vann og avløp er vedtatt. Den nye planen for vann og avløp er mer fremtidsrettet og tilpasset Råde kommunes fremtidige utfordringer, og skal ivareta et betydelig vedlikeholdsetterlemp på dette området. Kommunedirektøren foreslår å prioritere opp denne oppgaven i drifts- og investeringsbudsjettet.

Utvikling av gebyrer for vann og avløp grunnet høy utbyggingstakt

På grunn av høy utbyggingstakt øker gebyrene for vann og avløp betraktelig de neste årene. Fondsavsetningene forventes oppbrukt i løpet av 2022. For at det ikke skal bli for store hopp i utviklingen av gebyrene har kommunedirektøren sett på en løsning hvor kommunekassen, ved bruk av disposisjonsfond, brukes for å stabilisere økningen. Det vil da bli et fremførbart underskudd som vil bli dekket av gebyrene fra og med 2025 og som da vil tilbakeføres til disposisjonsfondet.

Kommunedirektørens forslag til gebyrsatser og utvikling i årsgebyr:

Årsbegyrrer fra året før	2022	2023	2024	2025
Vann	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
Avløp	7,5 %	7,5 %	7,5 %	7,5 %
Årsgebyr ved 150m ³ årlig forbruk - Vann	4 414	4 855	5 339	5 873
Årsgebyr ved 150m ³ årlig forbruk - Avløp	5 804	6 204	6 708	7 213

Snitt årsgebyrer for perioden er kr 11 602,- pr år

Bruk og utvikling av selvkostfond:

	2022		2023		2024		2025	
	avs/bruk	Saldo	avs/bruk	Saldo	avs/bruk	Saldo	avs/bruk	Saldo
Vann	-1 008 000	-246 000	-785 000	-1 046 000	-867 000	-1 950 000	686 000	-1 307 000
Avløp	-534 000	23 000	-1 143 000	-1 134 000	-590 000	-1 760 000	734 000	-1 063 000

Opprinnelige satser:

Budsjetterte satser uten overstyring med bruk av disposisjonsfond og utvikling i årsgebyr:

Årsbegyrrer fra året før	2022	2023	2024	2025
Vann	12,5 %	14,2 %	9,8 %	-0,5 %
Avløp	11,0 %	11,8 %	3,1 %	-0,5 %
Årsgebyr ved 150m ³ årlig forbruk - Vann	4 516	5 156	5 660	5 632
Årsgebyr ved 150m ³ årlig forbruk - Avløp	5 993	6 701	6 909	6 877

Snitt årsgebyrer for perioden er kr 11 861,- pr år

Bruk og utvikling av selvkostfond:

	2022		2023		2024		2025	
	avs/bruk	Saldo	avs/bruk	Saldo	avs/bruk	Saldo	avs/bruk	Saldo
Vann	- 757 000	9 000	- 9 000	-	-	-	-	-
Avløp	- 126 000	550 000	- 106 000	339 000	- 113 000	233 000	- 117 000	233 000

5. Bærekraftvurdering

Negativ resultatutvikling er ikke bærekraftig over tid. Økonomiplanen som kommunedirektøren legger frem, har positive resultat i 2022-2025. Disposisjonsfondet blir styrket i løpet av perioden. Denne økonomiplanen vil ikke tåle store negative svingninger i utgiftsnivået, slik som nye brukere og renteøkninger.

For å ha en bærekraftig økonomi bør netto driftsresultat være minst 1,75% (netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter), for å kunne møte fremtidens økonomiske utfordringer som f.eks. økt tjenesteproduksjon og økte rentekostnader. I 2025 er netto driftsresultat kr 6,5 mill. tilsvarende 0,94%. For at Råde kommune skal nå målet på 1,75%, vil dette i 2025 bety at netto driftsresultat må økes med 5,7 mill., til totalt 12,2 mill.

Kommunestyret har vedtatt at netto driftsresultat kan være 1% hvis disposisjonsfondet er minst 8% av netto driftsinntekter. Disposisjonsfondet er ved utgangen av 2025 64,8 mill og utgjør 9,3%. Et netto driftsresultat på 1% vil tilsa kr 6,97 mill. Dette er 0,5 millioner mer enn det som ligger i økonomiplanen.

Kommunestyret har bedt kommunedirektøren å utrede bygging av flere store prosjekter; boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne, boliger på Øvre Langbråten, Langhuset, eldretun og helsebygg. Prosjektene er lagt inn i investeringsplan, bortsett fra helsebygg og eldretun hvor kun forprosjektering er innarbeidet i 2022.

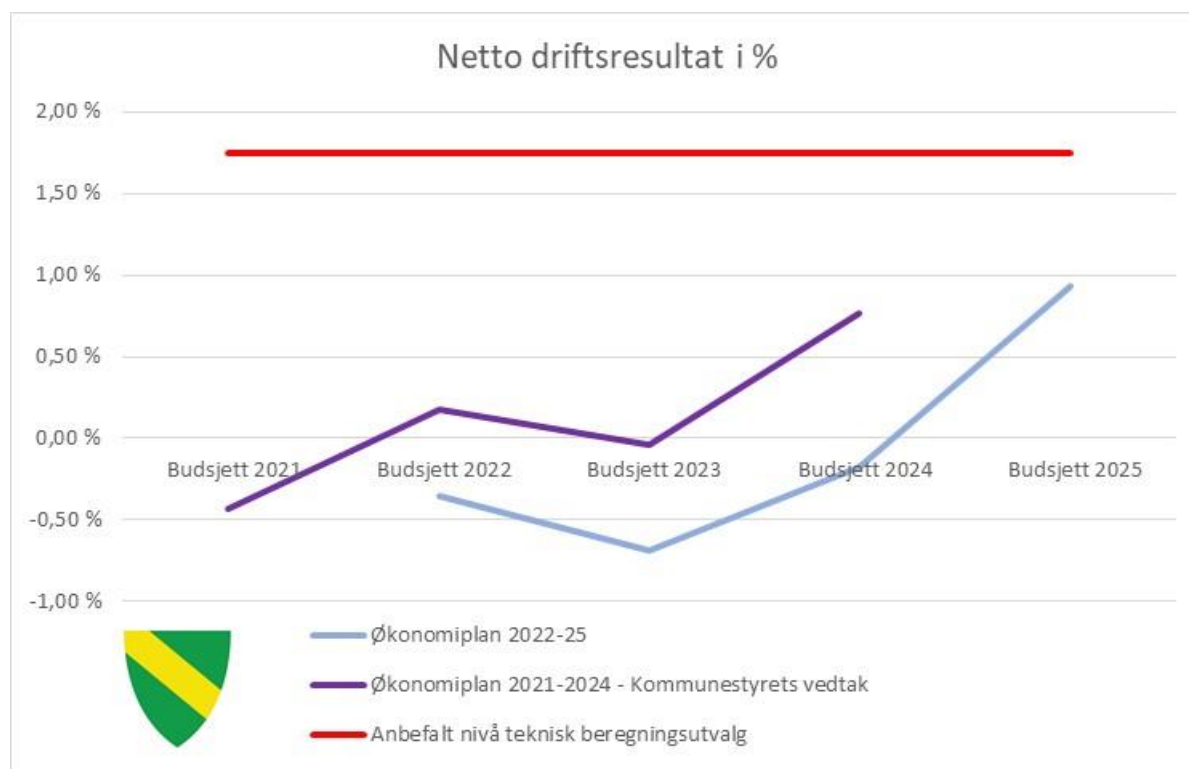
Tar man med helsebygg i investeringsplanen, vil økningen av kommunens netto investeringsgjeld utgjøre ca 240 mill. i perioden 2022-27. Kommunedirektøren legger den økonomiske situasjonen til grunn for foreløpig å ikke legge inn helsebygg i investeringsplanen. Et låneopptak på 240 mill. vil med dagens rente koste ca 9,7 mill. i året i økte rente- og avdragskostnader. Ser vi for oss den prognostiserte renteøkning på ca 1,3% (2022-24), vil det øke renteutgiftene med ytterligere 3,1 mill. pr år. Pr i dag vil ikke Råde kommunes økonomi klare en slik belastning.

Hvis kommunestyret ønsker denne byggetakten, må kommunen øke sine inntekter, ta ned utgifter eller skaffe kapital gjennom salg av eiendommer. Råde kommune vil få en økt utbygging de neste årene og det vil gi økte skatteinntekter, rammetilskudd og eiendomsskatt. Men det vil ikke utgjøre nok til at kommunedirektøren kan anbefale et slikt låneopptak.

Kommunedirektøren anbefaler kommunestyret å ta konkret stilling til kravet til en bærekraftig økonomi.

Utvikling av netto driftsresultat i % 2021-2025

6. Mottatte søknader

Råde kommune mottar hvert år mange søknader i forbindelse med budsjett-behandlingen. Nedenfor har kommunedirektøren omtalt de søknadene som har kommet inn. Hvilke som er godkjent og lagt inn i budsjettet og hvilke som har fått avslag

Alle søknader finnes i vedlegg: Mottatte søknader for 2022.

Godkjente søknader:

- Fontenehuset – søker om tilskudd på kr 200.000: Råde kommune ønsker så langt som mulig å styrke tiltak i egen kommune, og prioritere ressursene vi har til nødvendige tjenester som ivaretar flest mulig av kommunens tjenestemottakere. Pr i dag har vi ikke denne tjenesten selv og kommunedirektøren viderefører samme beløp som kommunestyret vedtok for 2021. Kr 150 000,-.
- Kirkens SOS: Søker om støtte med 1,- pr innbygger. Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen for 2021-24 at det skulle gis et årlig tilskudd på kr 10 000,- hvert år. Dette videreføres i økonomiplanperioden
- Råde kirkelige fellesråd: Investeringsstilskudd, forprosjekt sprinkelanlegg Råde kirke kr 414 000,-. Beløpet er innarbeidet i investeringsbudsjettet

Avslåtte søknader:

Kommunen har store investeringer fremover og en presset økonomi for å møte lovpålagte tjenester. Det er ikke funnet rom for å møte disse søknadene i budsjettet for 2022:

- Råde kirkelige fellesråd: Søker om støtte til jubileumsnummer av menighetsblad. Kr 50. 000,-.
- Råde IL: Søknad om midler for å oppgradere areal mellom klubbhus og hovedbane. Kr 250 000,-
- Råde IL: Oppgradere idrettsanlegg med utvidelse av lagerkapasitet for vedlikehold- og aktivitetsutstyr. Kr 100 000,-

7. Årsbudsjett 2022. Talldelen

Driftsbudsjettet 2022

Nedenfor gjengis utviklingen i netto driftsrammer fra budsjett 2020 til budsjett 2021 for kommunens tjenesteområder.

Tjenesteområde	Regulert budsjett 2021	Budsjett 2022
Politisk styring og kontroll	6 411 441	6 001 190
Helse, omsorg og rehabilitering	159 832 580	163 620 702
Oppvekst og levekår	220 043 333	229 111 591
Kommunedirektør m/staber	45 064 282	48 373 125
Miljø, plan og teknikk	29 713 050	27 122 241
Rammer, skatt og finans	-461 064 686	-474 228 849
ALLE	0	0

«Økonomisk oversikt etter art – drift. 2019-2025»

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Rammetilskudd	-228 452 215	-227 355 000	-233 312 000	-240 924 000	-246 681 000	-252 958 000
Innteks- og formuesskatt	-208 010 969	-224 359 000	-231 361 000	-241 213 000	-251 202 000	-261 475 000
Eiendomsskatt	-23 204 856	-25 816 000	-28 610 000	-28 763 000	-29 122 000	-29 634 000
Andre skatteinntekter	-12 672	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-7 703 034	-7 172 000	-2 324 000	-1 296 000	-400 000	-400 000
Andre overføringer og tilskudd fra andre	-95 247 881	-66 176 087	-66 680 565	-69 892 565	-71 302 565	-73 919 565
Brukerbetalinger	-17 971 689	-19 392 000	-19 210 000	-20 429 000	-21 689 000	-22 986 000
Salgs- og leieinntekter	-37 655 333	-39 501 215	-44 420 815	-47 752 815	-51 448 815	-55 954 815
Sum driftsinntekter	-618 258 649	-609 771 302	-625 918 380	-650 270 380	-671 845 380	-697 327 380
Lønnsutgifter	299 838 386	291 138 102	305 606 375	313 883 375	321 135 875	327 593 375
Sosiale utgifter	72 717 656	76 664 510	79 774 684	82 070 069	83 547 158	84 914 264
Kjøp av varer og tjenester	178 774 350	174 050 605	183 350 687	187 048 067	192 456 621	199 674 121
Overføringer og tilskudd til andre	29 513 932	46 518 085	31 995 812	33 440 812	33 883 812	34 962 812
Avskrivninger	25 464 777	25 800 000	27 700 000	27 700 000	27 700 000	27 700 000
Sum driftsutgifter	606 309 101	614 171 302	628 427 558	644 142 323	658 723 466	674 844 572
Brutto driftsresultat	-11 949 548	4 400 000	2 509 178	-6 128 057	-13 121 914	-22 482 808
Renteinntekter	-3 038 047	-2 660 000	-2 487 000	-2 487 000	-2 487 000	-2 487 000
Utbytte	-3 600	0	0	0	0	0
Gevinter og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	10 050 381	8 550 000	10 999 000	17 062 000	19 019 000	19 914 000
Avdrag på lån	19 610 902	18 111 000	18 902 000	23 697 000	25 473 000	26 233 000
Netto finansutgifter	26 619 636	24 001 000	27 414 000	38 272 000	42 005 000	43 660 000
Motpost avskrivninger	25 464 777	25 800 000	27 700 000	27 700 000	27 700 000	27 700 000
Netto driftsresultat	-10 794 689	2 601 000	2 223 178	4 443 943	1 183 086	-6 522 808
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	-19 843	0	-200 000	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 188 139	2 494 000	2 721 000	492 000	138 000	104 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-17 095 639	107 000	-297 822	3 951 943	1 045 086	-6 626 808
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	8 508 932	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-10 794 689	2 601 000	2 223 178	4 443 943	1 183 086	-6 522 808
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0	0	0	0

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Utvikling av Disposisjonsfondet (mill kr)	63,0	62,9	63,2	59,2	58,2	64,8

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Utvikling av Netto driftsresultat i %	1,75 %	-0,43 %	-0,36 %	-0,68 %	-0,18 %	0,94 %

Forklaring til de største avvikene mellom budsjett 2021 og budsjett 2022:

Rammetilskudd	Økning 5,96 mill
Inntektsutjevningmidler	kr 683 000
Rammeoverføringer	kr 5 224 000
Innteks- og formuekt	Økning 7,00 mill
Innteks- og formuesskatt	kr 7 002 000
Eiendomsskatt	Økning 2,79 mill
Eiendomsskatt	kr 2 794 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	Nedgang 4,85 mill
Integreringstilskudd	-kr 2 491 000
Andre øremerkede tilskudd	-kr 476 000
Andre statlige overføringer	-kr 1 881 000
Overføringer og tilskudd fra andre	Økning 0,15 mill
Tilskudd leger/fysioterapeuter	kr 229 000
Refusjon lærlinger	kr 125 000
Salg av skoleplasser til andre kommuner	kr 2 321 000
Momskompensasjon	-kr 530 000
Andre refusjoner fra staten	-kr 2 056 000
Sykelønnsrefusjoner og foreldrepenger	-kr 155 000
Salgs- og leieinntekter	Økning 4,92 mill
Behandlingsgebyrer planer	kr 730 000
Kommunale årsgebyr	kr 3 449 000
Tilknytningsavgift	kr 535 000
Leieinntekter kommunale bygg	kr 300 000
Brukerbetaling barnehage/SFO inkl. moderasjonsordninger	-kr 250 000
Lønn- og sosiale utgifter	Økning 17,58 mill
Lønnsvekst 2021 med overheng, prosjektstillinger og lønnsoppgjør 2022	kr 12 600 000
Vikarer, ekstrahjelp, overtid og annen lønn	kr 1 800 000
Fosterhjem og støttekontakter	kr 1 700 000
Nedgang introduksjonsordningen	-kr 1 707 000
Pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift	kr 3 158 000
Kjøp av varer og tjenester	Økning 9,49 mill
Strømkostnader	kr 1 080 000
Lisenser	kr 908 000
Leie av maskiner og utstyr	kr 340 000
Taksering av eiendommer	kr 2 000 000
Omsorgstiltak Barnevern	kr 1 532 000
Planarbeid	kr 450 000
Vikartjenester	kr 1 532 000
Kjøp fra MOVAR	kr 723 000
Avlastningstiltak	kr 1 448 000
Moss og omegn legevakt	kr 613 000
Tilskudd private barnehager	-kr 230 000
Kjøp av opphold i barnehage/SFO	-kr 721 000
Velferdstiltak ansatte	-kr 180 000
Overføringer og tilskudd til andre	Nedgang 15,06 mill
Reserverte tilleggsbevilgninger	kr 13 848 000
Tilskudd arrangementer/tiltak	-kr 300 000
Bidrag sosial omsorg	-kr 200 000
Renteutgifter og låneomkostninger	Økning 3,41 mill
Rentekostnader	kr 2 449 000
Avrag på lån	kr 791 000
Renteinntekter	-kr 173 000

8. Investeringer 2022-25

Nedenfor gjengis kommunedirektørens forslag til investeringsbudsjett for 2022 og investeringsplan for 2023-25.

De viktigste investeringene i 2022 er:

- Vann- og avløpsinvesteringer
- Digitalisering og velferdsteknologi
- Bolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Eiendomsutvikling (kjøp av eiendom)
- Gang- og sykkelvei Karlshus-Tomb

I investeringsplan 2023-25 har kommunedirektøren lagt inn prosjektene:

- Øvre Langbråten
- Langhuset/Kulturhus
- Digitaliseringsprosjekter

Folkehelsepark ved Råde ungdomsskole er lagt inn i investeringsplanen med en forutsetning om fullfinansiering av spillemidler, tilskudd og egeninnsats/dugnad. Prosjektet vil ikke bli gjennomført dersom finansieringen ikke lar seg gjennomføre.

Kommunedirektøren vil i perioden også starte forarbeidet med 3 større prosjekter. Disse er ikke lagt inn i investeringsplanen:

- Bygging av eldretun, tilrettelagt bofellesskap
- Helsebygg
- Barnehage

Som beskrevet under avsnitt «5. Bærekraftvurdering», vil kommunens økonomi slik den er nå ikke tåle økte drifts- og kapitalkostnader tilsvarende nytt helsebygg, stipulert til netto kr 240 mill. fratrullet dagens tilskudd til helsebygg kr 120 mill., uten en vesentlig økning av inntektsgrunnlaget. Kommunedirektøren må uansett jobbe for å finne løsninger for å imøtekomme en økende aldrende befolkning.

Investeringsbudsjett 2022 og investeringsplan 2023-25:

Investeringsprosjekter	Ansvarlig virksomhet	2022				2023	2024	2025
		Totalt bevilget	Totalt bevilget ekskl MVA	Ubrukt bevilgning 2021 *	Ny bevilgning	Ny bevilgning	Ny bevilgning	Ny bevilgning
Råde Kirkelige Fellesråd:								
Forprosjekt bygningsmessig rehabilitering Råde kirke	150	414 000	414 000		414 000			
Rådmann og staber								
EK innskudd KLP	150	1 200 000	1 200 000		1 200 000			
IKT-investeringer - Generelle (omfatter flere områder)	151	1 187 500	950 000		950 000			
Digital byggesaksbehandling	151	500 000	400 000	300 000	100 000			
Visma Flyt Barnevern	151	-	-			200 000		
Digital votering	151	-	-			100 000		
Digitalisering Administrasjon/innbyggere	151	-	-			1 000 000		
Digital innbyggjerdialog/Chatbot	151	250 000	200 000	200 000		200 000		
Gerica modul (saksbehandler- og kjernejournal) - Helse	151	168 750	135 000		135 000			
Interaktive skjerm - skolene	151	375 000	300 000		300 000	300 000	150 000	
Digitalisering skoler	140	250 000	200 000		200 000			
Velferdsteknologi	140	500 000	400 000	400 000	-			
Nytt sykehjemssbygg/Helsehus	140	937 500	750 000	750 000	-			
Bygging av eldretun, tilrettelagt bofellesskap	140	250 000	200 000	200 000	-			
Folkehelsepark v/Råde ungdomsskole	140	1 875 000	1 500 000		1 500 000			
Kunstgressbane Saltnes	140	187 500	150 000	150 000	-			
Skatepark Saltnes	140	1 075 000	860 000	250 000	610 000			
Helsehuset								
Adgangskontroll	160	-	-			100 000		
Ny oppvaksmaskin	158	650 000	520 000		520 000			
Ny solskjerming	160	275 000	220 000			220 000		
Spyledekontaminatorer	158	150 000	120 000		120 000			
Teknisk:								
Balansert ventilasjon - Saltnes barnehage	160	-	-		-	350 000		
Karlshusskogen: Tur-/skiløype og HC-tilpasset turvei	160	4 625 000	3 700 000	2 400 000	1 300 000			
Tiltaksplan for Karlshusskogen	160	3 426 250	2 741 000	1 480 000	1 261 000	2 653 000		
Tiltak Elingstranda	160	-	-			2 000 000		
Tiltak Moltemyra	160	2 200 000	1 760 000	1 760 000	-			
Ny brygge på Sletterøyene	160	375 000	300 000	300 000	-			
Handicaptilpasset brygge langs kysten	160	138 750	111 000	111 000	-			
Endringsutvikling	160	15 000 000	15 000 000	-	15 000 000			
Boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne	160	46 800 000	37 440 000	7 440 000	30 000 000			
Rehabilitering av uteareal/parkering viråhuset	160	375 000	300 000	300 000	-			
Spetalsen skole	160	5 000 000	4 000 000	4 000 000	-			
Langhus Kulturhus	160	-	-	-	-		46 800 000	
Trygg sykkelparkering	160	125 000	100 000	100 000	-			
Elsykkel i tjeneste	160	312 500	250 000	250 000	-			
Elsykkel - Utlånt til innbyggere og ansatte	160	525 000	420 000	420 000	-			
Nye boliger - Øvre Langbråten	160	1 000 000	800 000	800 000	-	20 000 000	20 000 000	
Mast bredbånd/tele	160	625 000	500 000	500 000	-			
Radontiltak	160	1 800 000	1 440 000	1 440 000	-			
Kartplotter - kart/oppmåling	160	150 000	120 000		120 000			
Carport - Teknisk lager	160	1 250 000	1 000 000		1 000 000			
Vei:								
Ny strøvgogn - 5000L	160	312 500	250 000	-	250 000			
Opparbeidelse av parkering ved pumpestomb	160	125 000	100 000	100 000				
Asfaltering av kommunale veier	160	1 250 000	1 000 000		1 000 000			
Nye målere gatelys	160	1 487 500	1 190 000	1 190 000				
G/S vei (Tomb-Karlshus inkl kjøp av grunn)	160	12 250 000	9 800 000	9 800 000				
Kommunal infrastruktur Strømnesåsen	160	40 515 000	36 265 000	36 265 000	-			
Vann:								
Enebekk	160	3 150 000	3 150 000	3 150 000	-			
Ny vannledning Odinsvei, Torsvei, Øvre og Nedre Tingv.	160	-	-		-	2 800 000		
Vannmålere i knutepunkt - detektering av lekkasjer	160	470 000	470 000	470 000	-			
Kommunalt vann for Oven - Tasken	160	18 280 000	18 280 000	15 200 000	3 080 000			
Kommunalt vann Tomb Brygge - Akerbekken / Fv116	160	400 000	400 000	400 000				
Skråtorpveien - Strømnesåsen	160	1 524 000	1 524 000	1 524 000	-			
Strømshaugfeltet	160	-	-	-	-	1 750 000		
Tak vannlår i Karlshus	160	200 000	200 000	200 000	-			
Ny ringledning Tasken - E6	160	18 000 000	18 000 000	10 900 000	7 100 000	15 000 000		
Strømnesåsen - Tomb	160	10 750 000	10 750 000		10 750 000			
Avløp:								
Kommunalt spillvann for Oven - Tasken	160	23 020 000	23 020 000	19 000 000	4 020 000			
Spillvannsledninger, Tomb Brygge-Akerbekken/Fv116	160	1 500 000	1 500 000	1 500 000	-			
Skråtorpveien - Strømnesåsen	160	1 265 000	1 265 000	1 265 000	-			
Strømshaugfeltet	160	-	-	-	-	5 050 000		
Enebekk	160	3 000 000	3 000 000	3 000 000	-			
Kombikummer stensrødfeltet	160	100 000	100 000	100 000	-			
Overløp pumpestasjon - Makrellrød	160	920 000	920 000	920 000	-			
Oppgradering av driftsovervåkingsanlegg	160	400 000	400 000	300 000	100 000			
Fornyelse av 150m ledning ved Missingmyr	160	320 000	320 000	320 000	-			
Ny avløpsledning Tasken - E6	160	10 950 000	10 950 000	7 800 000	3 150 000	15 000 000		
Strømnesåsen - Tomb	160	10 750 000	10 750 000		10 750 000			
SUM INVESTERINGER		254 911 750	232 105 000	136 955 000	95 150 000	66 723 000	66 950 000	-
Finansiering:		SUM	SUM	2022	2023	2024	2025	
Nye lån:			181 602 000	89 962 000	91 640 000	65 723 000	29 650 000	-
Ubrukte lånemidler			-					
Ubundet Kapitalfond:			11 450 000	10 250 000	1 200 000			
Bundet Kapitalfond:			268 000	268 000				
Bundne driftsfond:			-					
Disposisjonsfond:			-					
Overføring fra drift			200 000		200 000			
Tilskudd fra andre			38 585 000	36 475 000	2 110 000	1 000 000	37 300 000	
Sum finansiering		-	232 105 000	136 955 000	95 150 000	66 723 000	66 950 000	-

Handlingsprogrammet 2022-25

Kommuneplanen er kommunens viktigste overordnede plan. Den styrer all planlegging i kommunen, og setter mål for Rådesamfunnets utvikling.

For å sikre at kommuneplanens hovedmål, delmål og strategier ivaretas i det øvrige arbeidet i kommunen er disse målsettingene utgangspunktet for arbeidet med handlingsprogrammet. I dette arbeidet har kommunedirektørens ledergruppe sammen med virksomhetslederne lagt til grunn målene i kommuneplanen når drift og utvikling er vurdert for 2022-25. Vedtatte verbalforslag vil også bli knyttet til målene i kommuneplanen for å sikre sammenheng mellom det vi gjør og ønsket utviklingsretning.

Handlingsprogrammet 2022 -25 bygger på satsingsområdene og målene i kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt juni 2020. Satsingsområdene er en måte å organisere målene for fremtiden, og er med på å gi en ny retning til Rådesamfunnet. De gjennomgående temaene skal arbeides med på tvers av alle satsingsområdene.

Planen har følgende satsingsområder:

- «Leve hele livet i Råde»
- «Attraktive Råde»
- «Grønne Råde»

Gjennomgående temaer er:

- «Samhandling – Vi i Råde!»
- «Barn og unge»
- «Et trygt Råde»

Samlet sett jobber vi mot alle kommuneplanens målsettinger - snakker vi sammen skaper vi sammen.

Kommuneplan - Satsingsområder 2022-25

Nedenfor viser vi ved **uthevet tekst** de strategiene som på tvers av alle tjenesteområder og tjenestenivåer skal ha fokus i planperioden. I tillegg til disse har områdene valgt ut noen strategier som de skal ha fokus på. Det enkelte tjenesteområde vil kort beskrive hvilke fokusområder de har valgt for å nå målene under beskrivelse av tjenesteområdene.

LEVE HELE LIVET I RÅDE

Hovedmål: I Råde har alle like muligheter gjennom samhandling, likeverd og felleskap.

Delmål: Råde er et raust og helsefremmende lokalsamfunn for alle.

Strategier:

1. ***Styrker samskaping og samhandling mellom kommunen og innbyggere, næringsliv, frivillig sektor samt andre offentlige myndigheter.***
2. Har fokus på inkludering for å skape et varmere samfunn og motvirke ensomhet og utenforskap.
3. Fremmer aktivitet, frivillighet og deltakelse ved å engasjere lokalsamfunnet.
4. Videreutvikler og etablerer møteplasser og arenaer for, og på tvers av alle aldersgrupper.
5. Sikrer grøntområder, friluftsområder og infrastruktur som er tilgjengelig for alle, spesielt i strandsonen.
6. Arbeider for utjevning av sosial ulikhet.

Delmål: I Råde har alle et godt oppvekstmiljø.

Strategier:

1. ***Fremmer fellesskap, livskvalitet, psykisk- og fysisk helse.***
2. Sikrer at barn og unge utvikler ferdigheter til å møte fremtiden ved å ha kvalitet og kompetanse i våre tjenester.
3. Sikrer et helhetlig, sammenhengende og tverrfaglig tjenestetilbud.
4. Er en positiv og trygg samhandlingsaktør for foresatte.
5. Legger til rette for uorganisert og organisert fritidsaktiviteter for alle barn og unge.

Delmål: I Råde har alle mulighet til å leve og bo selvstendig.

Strategier:

1. ***Sikrer tidlig innsats og forebyggende arbeid på tvers av kommunens tjenester.***
2. Legger til rette for helhetlig oppfølging av innbyggere med utgangspunkt i de tjenester den enkelte har behov for.
3. Arbeider for at alle har mulighet til å mestre eget liv i eget hjem så lenge som mulig.
4. Involverer innbyggerne og legger vekt på deres ressurser og erfaringer.
5. Sikre gode muligheter for livslang læring og nødvendige ferdigheter.
6. Legger til rette for at det skal være trygt å bo og leve i Råde.

ATTRAKTIVE RÅDE

Hovedmål: Råde har en bærekraftig tettstedsutvikling som legger vekt på lokale muligheter og mangfold

Delmål: Råde er en næringsvennlig og attraktiv kommune for eksisterende og nye bedrifter og virksomheter

Strategier:

1. Legger til rette for bedrifter og virksomheter som ønsker å vokse, og stimulere til nyetableringer
2. Etablerer arenaer som stimulerer til samhandling og utvikling gjennom tillit og deling
3. Samarbeider aktivt om næringsutvikling med regionens næringslivsaktører
4. **Stimulerer til digitalisering av tjenester for å sikre forutsigbart og effektivt kommunalt planarbeid og saksbehandling**
5. Motiverer til et grønt skifte og smarte løsninger i eksisterende og nye bedrifter
6. Motiverer ungdom til å tilegne seg kompetanse som næringslivet etterspør
7. Motiverer næringslivet til å satse på ungdom og ta inn lærlinger

Delmål: Råde er en attraktiv bo- og besøkskommune.

1. Sikrer variasjon, kvalitet og kapasitet i boligbyggingen ved et balansert og bærekraftig bosettingsmønster
2. Utvikler boområder på tvers av generasjoner og kulturer
3. Sikrer utvikling og riktig disponering av kommunale boliger
4. Utvikler gode nærmiljøer og levende bygdesentra med gode kvaliteter
5. Legger til rette for opplevelsesbasert næring med fokus på lokal mat og drikke, kulturliv og friluftsliv som fremhever Råde sine kvaliteter.
6. Bidrar til utvikling av et transportsystem som er lett tilgjengelig, trygt, forutsigbart og miljøvennlig

Delmål: Råde har levende sentra som inviterer til aktivitet med tilbud for alle.

1. **Etablerer, opprettholder og utvikler attraktive møteplasser som fremmer fysisk og sosial aktivitet med deltakelse på tvers av generasjoner og kulturer**
2. Videreutvikler formålsbygg som møteplass for nærmiljøet
3. Bruker kulturminner og kulturmiljøer som en ressurs for verdiskapning og bærekraftig utvikling av kommunen
4. Tilrettelegger for et inkluderende mangfold av frivillige-, idretts- og kulturelle tiltak og aktiviteter
5. Bidrar til en enkel og trygg ferdsel for alle, og spesielt for myke trafikanter, mellom kommunens tettsteder

GRØNNE RÅDE

Hovedmål: I Råde har vi fokus på miljøet gjennom en balanse mellom tilrettelegging, utvikling og vern av våre ressurser.

Delmål: Råde er en klima- og miljøvennlig kommune

1. ***Gjøre det attraktivt å velge klimavennlige transportmidler***
2. Legger vekt på klimavennlig tettstedsutvikling
3. Påvirker og tilrettelegger for miljøvennlige og bærekraftige løsninger i alle byggeprosjekter
4. ***Fremmer klimavennlige løsninger ved kommunale anskaffelser***
5. Legger til rette for innbyggerinitiativ til nye former for delingsordninger og gjenbruk.
6. Sikrer bærekraftig vannforvaltning
7. Legger til rette for økt produksjon av fornybar energi og energieffektivisering

Delmål: Råde er klimatilpasset og har gode planer for å møte morgendagens klimaendringer

1. Tilpasser og sikrer bygda mot konsekvensene av ekstremnedbør og kombinasjonen av havnivåstigning og stormflo
2. Videreutvikler blågrønne løsninger og øker fokuset på arealutvikling som håndterer intens nedbør og overvann
3. Sikrer god infrastruktur for håndtering av vann og avløp i hele Råde
4. Utarbeider arealplaner med klimatilpasning som et førende prinsipp
5. Prioriterer klimatilpasning i alle kommunale byggeprosjekter
6. Pådriver for innovative tiltak som reduserer konsekvensene av klimaendringene i landbruket for å sikre samfunnets matfat

Delmål: I Råde har vi en bærekraftig forvaltning av våre naturressurser og arealer

1. Sikrer og ivaretar naturmangfoldet
2. Beskytter og knytter sammen store, sammenhengende naturområder og tilrettelegger for friluftsliv
3. Bruker og forvalter jordbruks-, skog-, mineral- og havressursene på en bærekraftig måte
4. Bekjemper fremmede, invaderende arter
5. ***Holder naturen fri for forurensning og forøpling***
6. Ivaretar kystlandskapet for friluftsliv og opplevelse

Tjenesteområde Oppvekst og levekår

Tjenesteområdet omhandler:

Kommunalsjef oppvekst og levekår, rådgiver oppvekst og levekår og pedagogisk rådgiver **Styrket barnehage tilbud**; Arbeid med oppfølging av spesialpedagogiske vedtak og styrket barnehage tilbud for barn i barnehagealder.

Oppvekst Karlshus: med Karlshus skole og SFO, samt Klokkegården barnehage.

Oppvekst Saltnes: med Spetalen skole og SFO, samt Saltnes barnehage.

Råde Ungdomsskole og kulturskole: med ungdomsskolen og kulturskolen

Virkksomhet Familie: med helsestasjon og skolehelsetjenesten, barnevern, psykisk helse og rustjenester, PP-tjeneste samt kultur, fritid, bibliotek og frivillighet.

Nav: med statlig og kommunal myndighet.

Kommuneplan - satsningsområder

Oppvekst og levekår vil særskilt ha fokus på disse strategiene:

Leve hele livet i Råde:

- Har fokus på inkludering for å skape et varmere samfunn og motvirke ensomhet og utenforskap.
- Legger til rette for uorganisert og organisert fritidsaktiviteter for alle barn og unge.

Attraktive Råde:

- Motivere næringslivet til å satse på ungdom og ta inn lærlinger
- Tilrettelegge for et inkluderende mangfold av frivillige-, idretts- og kulturelle tiltak og aktiviteter

Grønne Råde:

- Legger til rette for innbyggerinitiativ til nye former for delingsordninger og gjenbruk.

Det er i utvelgelsen lagt vekt på deltagelse, mangfold og frivillighet. Et godt og trygt oppvekstmiljø hvor alle opplever tilhørighet gir et godt grunnlag for forebygging. Dette gir gode barnehager, en trygg skole og meningsfull fritid. Vi ønsker å gi barn og unge muligheter i Råde.

Drift og utvikling 2022-25

Skolen er i en faglig og digital utvikling med fagfornyelse som grunnmur. Nye læreplaner, nye fagbøker og nye eksamensformer krever at vi i Råde er tydelige på hvordan vi skal løse dette i Rådeskolen. Vi skal gjennom 2022 kartlegge behov for digitale læreverk sett opp mot fysiske skolebøker. Barneskolene benytter Ipad som læringsverktøy og vår ungdomsskole benytter pc. Det vil være viktig å skape en god balanse mellom digitaliseringen og behovet for bruk av bøker både i skriving og lesing. Det vil også i perioden settes fokus på digital utvikling av våre barnehager. Hvilke verktøy og hvordan benytter vi oss av disse til det beste for våre barn.

Som beskrevet i den vedtatte barnehageplanen ser vi at det vil være noe overkapasitet på plasser i barnehagene i Råde. Dette vil vi se allerede fra august 2022, når en av våre private barnehager bygger nytt lokale som etter planen skal ferdigstilles våren 2022. Det pågår nå et endringsarbeid med hensyn til tilskudd til private barnehager (NOU; Du er henta!), som vil kunne gi kommunen noe mer mulighet til å styre utviklingen av sektoren. Arbeidet med å se på muligheten for å samlokalisere kommunale barnehager vil følges opp i tråd med barnehageplanen.

Strategiplan for språk, skriving og lesing for barn i alderen 1-16 år i Råde skal videreutvikles med en handlingsplan. Denne vil ha tydelige beskrivelser av arbeidet som skal foregå i barnehage, små-, mellom og ungdomstrinn. Kommunes fem private barnehager deltar i satsningen. I tillegg til felles plandag for skoler og barnehager hvert år, skal det jobbes med lærende nettverk på tvers av barnehager og barneskoler – samt mellom barneskoler og ungdomsskole.

Arbeidet med en helhetlig oppvekstplan vil i henhold til planstrategien utarbeides i løpet av 2022.

Barnevernreformen trer i kraft 1.1.2022 og medfører økt ansvar for kommunen. Dette medfører nye arbeidsoppgaver, høyere egenandeler og helhetlig ansvar for oppfølging av fosterhjem. Arbeidet med forebygging tydeliggjøres ved at kravet stilles til hele oppvekstområdet og reformen blir omtalt som en oppvekstreform. Råde kommune får redusert øremerket tilskudd og samtidig økt rammetilskudd for å håndtere denne endringen. Når øremerkede tilskudd til stillingsressurser i barnevernet fra 2022 inngår i rammetilskuddet, betyr det en redusert inntekt på 1,3 mill. Det er lagt inn en overgangsordning for å redusere ytterligere konsekvenser av reformen. Fra 2024 legges det opp til en videre reduksjon i rammetilskudd på 1,6 mill. Dette betyr at vi i Råde må tenke nytt om hvordan barnevernet skal jobbe, hvordan vi jobber sammen og hvordan vi organiserer forebyggende arbeid i sin helhet. Dette løses blant annet gjennom arbeidet som er igangsatt knyttet til BTI (bedre tverrfaglig innsats) samt arbeidet som pågår med en helhetlig gjennomgang av virksomhet Familie. Arbeidet handler om økt fokus på ledelse og å benytte seg av hverandres kompetanse på tvers av tjenesteområdene. Vi ser etter helhetlige sammenhenger og tverrfaglige løsninger.

Utvikling og implementering av BTI (bedre tverrfaglig innsats) vil prege oppvekstområdet for 2022. Modellen bidrar til å styrke hele organisasjonens arbeide med utsatte barn. BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. BTI bidrar til tidlig innsats, samordning og medvirkning. Modellen gir en oversikt over handlingsforløp, og kan bidra til å rette opp svikt i samhandling og forebygge skjevutvikling på et tidligst mulig tidspunkt.

Arbeidet med å bli en dysleksivennlig skole skal gjennomføres i 2022. Alle skolene skal sertifiseres som dysleksivennlig skole og arbeidet vil foregå gjennom 2022. Det er lagt inn budsjettmidler for å håndtere sertifiseringskostnadene (kr 50 000,-).

I 2021 ble velkomstklassen omorganisert med bakgrunn i antall elever som var i disse klassene. Vi ser at det nå er et økende antall elever som vil ha behov for denne typen organisering fra august 2022. Budsjettet tar høyde for en gjeninnføring av dette.

Prioritering av handlingsplanen for integrering og inkludering ble vedtatt 11.mars 2020. Denne vil i 2020 følges opp ved at det rettes et særskilt fokus opp mot minoritetsspråklige barn i barnehagene.

Tjenesteområde helse, omsorg og rehabilitering

Tjenesteområdet omhandler:

Kommunalsjef Helse, omsorg og rehabilitering, rådgiver Helse, omsorg og rehabilitering og kommuneoverlege. Oppgaver som er knyttet til kommuneoverlegen er for eksempel miljørettet helsevern og smittevern.

Virkksomhet Helsehuset: består av sykehjemmet, hjemmebaserte tjenester, dagavdelingen og avdeling for fysio- ergoterapitjenester.

Virkksomhet Tjenester for funksjonshemmede: består av Nor gård, dagaktivitetstilbud, brukerstyrt personlig assistanse (BPA), avlastning og støttekontakt

Avdeling Nasjonalt ankomstsenteret: helseavdelingen

Avdeling Tildelingskontoret: har ansvaret for tildeling av helse- og omsorgstjenester, omsorgsstønning, koordinerende enhet og skjenkebevilgning

Kommuneplan - satsningsområder

Helse, omsorg og rehabilitering vil særskilt ha fokus på disse strategiene:

Leve hele livet i Råde:

- Fremmer aktivitet, frivillighet og deltakelse ved å engasjere lokalsamfunnet.
- Arbeider for at alle har mulighet til å mestre eget liv i eget hjem så lenge som mulig.

Attraktive råde:

- Sikrer utvikling og riktig disponering av kommunale boliger.

Det er i utvelgelsen lagt vekt på forebygging og fokuset med å fremme deltakelse av frivillighet og lokalmiljø. Strategien med å kunne bo hjemme lengst mulig er en strategi som henger sammen med riktig disponering av kommunale boliger. Det handler å disponere de ressursene kommunen har på en god måte, dette er igjen knyttet tett til reformen "Leve hele livet".

Drift og utvikling 2022-25

Helse, omsorg og rehabilitering forbereder seg på at covid-19 også vil påvirke 2022. Det er mye planlagt som har blitt utsatt i 2020 og 2021 som nå skal igangsettes. Arbeidet med kvalitetsreformen «Leve hele livet» fortsetter og det vil være utarbeidet en lokal plan for hvilke tiltak som skal prioriteres i Råde kommune. HOV vil bli orientert om status på gjennomføring av planen. Videre fortsetter arbeidet med å gi et helhetlig tilbud til innbyggerne. For å få til dette er det fokus på tverrfaglig teamarbeid med spesielt satsning på forebyggende tiltak, herunder tiltak for å skape aktivitet for eldre. På denne måten kan våre innbyggere bo i eget hjem så lenge som mulig. I tillegg satses det videre på arbeidet med pårørendestøtte gjennom et prosjekt om Pårørendesenter ved Tildelingskontoret. Dette arbeidet har blitt forsinket på grunn av covid-19. Prosjektet om Friskliv vil også videreføres i 2022, avhengig av tilskuddsmidler, og det ønskes å iverksette tiltak for ulike målgrupper i befolkningen. Det er satt ned en arbeidsgruppe med innbyggerrepresentanter og representanter fra administrasjon.

Kommunen har en dekningsgrad på heldøgnplasser til personer over 80 år på 14, 2%. Her ligger Råde med en lavere dekningsgrad enn våre nabokommuner. Arbeidet med prosjektering av helsehus har startet, men er forsinket på grunn av covid-19. Som en del av dette arbeidet vil en arbeidsgruppe se

på andre helsebygg som ivaretar gode helse- og omsorgstjenester samtidig som det legger til rette for sambruk.

Kommunen har igangsatt flere tiltak for å redusere merforbruk innen pleie og omsorg. Tiltak som er iverksatt, er blant annet rekruttering av sykepleiere i faste stillinger for å redusere bruk av bemanningstjenester, samt ny organisering i hjemmetjenesten. Tjenesten arbeider med å gjennomgå vedtak for å sikre rett tjenestenivå, og det har vært arbeidet med å få gode styringsdata for tjenesten.

Prosjektet heltidskultur i Råde kommune skal arbeides videre med i 2022, her vil administrasjonsutvalget bli løpende orientert.

Tjenesteområde Miljø, plan, teknikk og eiendom

Tjenesteområdet omhandler:

Plan: plan- og miljørådgivning, kommuneplanlegging og folkehelsearbeid

Byggesak: Bygge- og delsaksbehandling

Kart og oppmåling: Oppmåling, matrikulering, seksjonering og kart og oppmålingsforretninger og oppdatering av kommunens kartverk

Vei, grønt, vann og avløp: Prosjektering, drift og vedlikehold av veier, grøntarealer og vann- og avløpsanlegg

Bygningsvedlikehold: Vedlikehold av kommunens formålsbygg og utleieboliger

Renhold: Renhold av kommunens formålsbygg

Eiendomsforvaltning: Planlegging og utvikling av kommunes bygningsmasse. Kjøp og salg

Boligkontor: Utleie og forvaltning av kommunens utleieboliger

Kommuneplan - satsningsområder

Miljø, plan, teknikk og eiendom vil særskilt ha fokus på strategiene:

Leve hele livet i Råde:

- Sikrer grøntområder, friluftsområder og infrastruktur som er tilgjengelig for alle, spesielt i strandsonen.
- Fremmer fellesskap, livskvalitet, psykisk og fysisk helse.

Attraktive Råde:

- Legger til rette for bedrifter og virksomheter som ønsker å vokse, og stimulere til nyetableringer.

Grønne Råde:

- Påvirker og tilrettelegger for miljøvennlige og bærekraftige løsninger i alle byggeprosjekter.
- Sikrer god infrastruktur for håndtering av vann og avløp i hele Råde.
- Utarbeider arealplaner med klimatilpasning som et førende prinsipp.
- Bruker og forvalter jordbruks-, skog-, mineral- og havressursene på en bærekraftig måte.

Det er i utvelgelsen lagt vekt på oppfølging av om kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner samt å sikre grøntområder og friluftsområder for kommunes innbyggere. Et av hovedprosjektene i årene som kommer vil være å sikre vannforsyning og avløpshåndtering og å legge til rette for infrastruktur i et miljøperspektiv. Arbeidet som gjøres handler om å forvalte kommunens naturressurser på en bærekraftig måte.

Vi ønsker å være en attraktiv kommune hvor nye innbyggere og næringsliv ønsker å etablere seg.

Drift og utvikling 2022-25

Tjenesteområdet utfører mange ulike oppgaver og tjenester knyttet til kommunens plan-, drifts-, og forvaltningsarbeid og myndighetsutøvelse. Virksomheten utfører også oppgaver med utvikling, planlegging og utbygging av kommunale bygg-, anlegg-, og teknisk infrastruktur.

Noen av planene som det vil jobbes med fremover er: kommuneplanens arealdel, områdereguleringsplan for Karlshus, kulturminneplan, plan for biologisk mangfold, private planer med flere.

Det vil i de neste årene komme et økt antall oppgaver i forbindelse med utarbeidelse av den nye kommuneplanens arealdel. Det kan være påfølgende forslag til private reguleringsplaner for de nye utbyggingsområdene og prosesser for oppheving av gamle reguleringsplaner. Gjennomføring av de kommunale planene og en bredere involvering av ulike aktører vil kreve tydelige prioriteringer i årene fremover.

En sentral plan for 2022 og årene fremover vil også være gjennomføring av tiltak i hovedplan for vann og avløp. Dette er et omfattende arbeid som vil forbedre vannforskyvningen og avløpshåndteringen i kommunen, og bidra til at potensielle uønskede hendelser håndteres på en effektiv og forsvarlig måte.

Råde kommune tar klimautfordringen på alvor, det jobbes aktivt med klima- og miljøutfordringer og ivaretar klimahensyn i kommunal planlegging, drift og forvaltning.

Klimaplanen skal sørge for at Råde-samfunnet gir sitt bidrag i arbeidet med å redusere klimagassutslippene. For å oppnå målene utarbeider vi årlige klimabudsjett. Klimabudsjettet skal synliggjøre innsatsen som skal gjøres i perioden for at klimamålene skal nås, og er et viktig styringsverktøy i arbeidet med å oppnå utslippskutt. I planperioden vil vi jobbe aktivt med miljøfyrtårnsertifisering av hele kommunen.

Arbeidet med digitalisering av historiske byggesaks-, oppmåling- og delingssakarkiv vil øke tilgjengelighet og kommunikasjon med innbyggerne, og gjøre saksbehandlingen enklere og gi større trygghet for korrekt og lik behandling. Kommunen vil fremover ta i bruk digitale løsninger (eByggesak og eByggesøknad) ved plan- og byggesaksbehandling. Dette vil bidra til å styrke servicen til alle som skal søke, og gjør jobben med saksbehandlingen enklere.

I den nye boligsosiale handlingsplanen er det vedtatt flere tiltak som vil kreve prioriteringer og samhandling for å legge til rette for at de som trenger det, får bistand til å skaffe seg bolig. Dette krever en gjennomgang av boligmassen for å tilpasse oss dagens boligbehov.

Mye av virksomhetens tjenester skjer i samhandling med den enkelte innbygger, næringslivet, organisasjoner, og offentlige instanser. For få til helhetlig tenkning og tverrfaglighet, er oppgaveløsning basert på at medarbeiderne samhandler på tvers av fagtilhørighet og kompetanse. Dette krever at vi legger til rette for deltakelse av de som er involvert i arbeidet som utføres.

Kommunedirektør m/staber

Tjenesteområdet omhandler:

Kommunedirektør: Kommunedirektøren har det overordnede ansvaret for å iverksette kommunestyrets vedtak og gjennomføre den daglige driften av kommunen

Stab Økonomi: Budsjett, økonomioppfølging, regnskap, kommunal fakturering, eiendomsskatt, innfordring, innkjøp, lønn, sykelønnsrefusjoner og ferie- og fraværsregistrering.

Stab Kompetanse og Utvikling: Kommunikasjon, dokumentasjon, HR, innovasjon, IKT, politisk sekretariat, internkontroll og beredskap

Kommuneplan - satsningsområder

Kommunedirektør m/staber er en stab-/støttefunksjon og har de overordnede strategier som sine satsingsområder.

Drift og utvikling 2022-25

Kommunedirektør, kommunalsjefer og stabsledere arbeider tett sammen i arbeidet med overordnet ledelse av Råde kommune, for å sikre at kommunen utvikles i tråd med retningen i kommuneplan, innbyggernes behov og de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn.

Stabene har ansvar for kommunens overordnede administrative funksjoner, og samhandler bredt med alle kommunens virksomheter, og legger til rette for at virksomhetene kan fylle sine funksjoner i tråd med vedtatte målsettinger og omgivelsenes forventninger. I tillegg har stabene ansvar for kommunens overordnede og gjennomgående administrative systemer; slik som lønn, regnskap, internkontroll, personalarbeid, digitalisering osv.

Stabene søker hele tiden å effektivisere de administrative oppgavene gjennom bruk av digital teknologi og digital samhandling. Digitalt førstevalg i all kommunikasjon og administrativt arbeid ligger til grunn for prioriteringer og ressursbruk. Digitaliseringen forventes å både gi lavere kostnader pr tjeneste / henvendelse og tilgjengelighet hele døgnet, i tillegg til redusert behov for feilretting m.m. «Vi i Råde» er vårt overordnede verdi- og holdningsarbeid som skal fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Sentralt for «Vi i Råde» er å utvikle metoder for tverrfaglig samhandling. Arbeidet skal legge grunnen for nye måter å tenke kommunale tjenester på, sammen med Rådesamfunnet.

Investeringsbehovet, blant annet innenfor digitaliseringsområdet er stort. Det kan derfor være hensiktsmessig å utarbeide en strategisk plan for investeringene. Selv om digital utvikling går svært raskt og det stadig kommer helt nye løsninger, er det viktig å gjøre strategiske retningsvalg, slik at disse gjøres systematisk over tid.

Betalingssatser

Kommunedirektøren foreslår betalingssatser for 2022 ut fra følgende prinsipper:

- Råde kommune benytter statens maksimalsatser der slike er vedtatt
- Gebyrer for tekniske tjenester (selvkost) fastsettes i samsvar med gjeldende forskrifter for disse

Andre gebyrer økes slik at lønns- og prisvekst fra 2021 til 2022 kompenseres. For noen gebyrer med små beløp vil dette kunne bety noe større påslag enn 2,5% økning skulle tilsi.

Se vedlegg «Betalingssatser 2022 – Råde kommune»

Økonomiske oversikter

De økonomiske oversiktene er satt opp i henhold til ny økonomiforskrift av 07.06.2019. §§ 5-4 og 5-5.

Bevilgning til budsjettområder – Drift (§5-4)

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Politisk styring og kontroll	5 160 112	6 411 441	6 001 190
Helse, omsorg og rehabilitering	156 574 620	159 848 580	163 920 702
Oppvekst og levekår	210 209 158	224 513 333	231 615 591
Kommunedirektør m/staber	36 015 723	45 064 282	48 373 125
Miljø, plan og teknikk	31 737 401	32 577 050	28 884 241
Rammer, skatt og finans	-9 518 593	-5 112 686	-8 378 671
Sum bevilgninger drift, netto*	430 178 421	463 302 000	470 416 178

Bevilgningsoversikt – Drift (§5-4)

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Rammetilskudd	-228 452 215	-227 355 000	-233 312 000
Innteks- og formuesskatt	-208 010 969	-224 359 000	-231 361 000
Eiendomsskatt	-23 204 856	-25 816 000	-28 610 000
Andre generelle driftsinntekter	-7 924 706	-7 172 000	-2 324 000
Sum generelle driftsinntekter	-467 592 746	-484 702 000	-495 607 000
Sum bevilgninger drift, netto*	430 178 421	463 302 000	470 416 178
Avskrivninger	25 464 777	25 800 000	27 700 000
Sum netto driftsutgifter	455 643 198	489 102 000	498 116 178
Brutto driftsresultat	-11 949 548	4 400 000	2 509 178
Renteinntekter	-3 041 647	-2 660 000	-2 487 000
Utbytte	0	0	0
Gevinter og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	10 050 381	8 550 000	10 999 000
Avdrag på lån	19 610 902	18 111 000	18 902 000
Netto finansutgifter	26 619 636	24 001 000	27 414 000
Motpost avskrivninger	25 464 777	25 800 000	27 700 000
Netto driftsresultat	-10 794 689	2 601 000	2 223 178
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	8 508 932	0	0
Overføring til investering	-19 843	0	-200 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 188 139	2 494 000	2 721 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-17 095 639	107 000	-297 822
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-10 794 689	2 601 000	2 223 178
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0

Bevilgningsoversikt – Investering (§5-5)

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i varige driftsmidler	19 222 476	258 171 364	253 297 750
Tilskudd til andres investeringer	462 392	0	414 000
Investering i aksjer og andeler i selskaper	1 342 173	1 350 000	1 200 000
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	21 027 040	259 521 364	254 911 750
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 175 645	-23 464 250	-22 806 750
Tilskudd til andre	-4 083 745	-77 310 000	-38 585 000
Salg av varige driftsmidler	-1 725 000	0	0
Salg av finansielle anlegsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-15 000		0
Bruk av lån	-14 194 621	-145 329 114	-181 802 000
Sum investeringsinntekter	-22 194 011	-246 103 364	-243 193 750
Videreutlån	-11 449 239	-20 000 000	-20 000 000
Bruk av lån til videreutlån	11 449 239	20 000 000	20 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	8 519 027	3 620 000	3 600 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-11 401 420	-3 620 000	-3 600 000
Netto utgifter videreutlån	-2 882 393	0	0
Overføring fra drift	-19 843	0	-200 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	4 054 207	-1 668 000	-268 000
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	15 000	-11 750 000	-11 250 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføringer fra drift og netto avsetninger	4 049 363	-13 418 000	-11 718 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0

